

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΡΕΥΝΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ (ΕΤΧ)

Οκτώβριος 2018

καθαρή ζήτηση δανείων αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω για όλες τις κατηγορίες δανείων.

Σύνοψη αποτελεσμάτων για την Κύπρο και τη ζώνη του ευρώ¹

Προσφορά δανείων (κριτήρια χορήγησης)

- Κατά το τρίτο τρίμηνο του 2018, τα κριτήρια που θέτουν οι τράπεζες για χορήγηση δανείων προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά στην Κύπρο παρέμειναν αμετάβλητα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Σε αντίθεση, τα αντίστοιχα κριτήρια χορήγησης προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά για στεγαστικούς σκοπούς στη ζώνη του ευρώ έγιναν χαλαρότερα, ενώ για καταναλωτικούς και λοιπούς σκοπούς παρέμειναν ουσιαστικά αμετάβλητα.
- Σύμφωνα με τις προσδοκίες των τραπεζών για το τέταρτο τρίμηνο του 2018, τα κριτήρια τους για χορήγηση δανείων στην Κύπρο προς όλες τις κατηγορίες αναμένεται να παραμείνουν αμετάβλητα. Στη ζώνη του ευρώ, τα κριτήρια χορήγησης δανείων από τις τράπεζες προς τις επιχειρήσεις αναμένεται να παραμείνουν ουσιαστικά αμετάβλητα, ενώ τα κριτήρια χορήγησης προς νοικοκυριά αναμένεται να γίνουν χαλαρότερα.

Ζήτηση δανείων

- Η καθαρή ζήτηση δανείων στην Κύπρο, τόσο από επιχειρήσεις όσο και από νοικοκυριά, συνέχισε να καταγράφει αύξηση και κατά το τρίτο τρίμηνο του 2018. Αυτή η εξέλιξη οφειλόταν κυρίως στη συνεχιζόμενη αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, στη μικρή αύξηση στους μισθούς, αλλά και στα ιστορικά χαμηλά εγχώρια δανειστικά επιτόκια. Στη ζώνη του ευρώ καταγράφηκε επίσης αύξηση στην καθαρή ζήτηση από όλες τις κατηγορίες δανείων.
- Σύμφωνα με τις προσδοκίες των τραπεζών στην Κύπρο και στη ζώνη του ευρώ για το τέταρτο τρίμηνο του 2018, η

- Οι προσδοκίες για περαιτέρω αύξηση στην καθαρή ζήτηση νέων δανείων από τον εγχώριο μη-χρηματοοικονομικό ιδιωτικό τομέα (νοικοκυριά και επιχειρήσεις), υποδηλοί θετική ένδειξη για συνέχιση της έντονης οικονομικής ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας και για το επόμενο τρίμηνο.

Σύνοψη αποτελεσμάτων ΕΤΧ Οκτώβριος 2018	Κύπρος		Ζώνη του ευρώ	
	2018Q3	2018Q4 (προσδοκίες)	2018Q3	2018Q4 (προσδοκίες)
Κριτήρια χορήγησης δανείων				
Επιχειρήσεις	Αμετάβλητα	Αμετάβλητα	Χαλαρότερα	Ουσιαστικά αμετάβλητα
Νοικοκυριά				
- Στεγαστικά Δάνεια	Αμετάβλητα	Αμετάβλητα	Χαλαρότερα (ελαφρώς)	Χαλαρότερα
- Καταναλωτικά και λοιπά Δάνεια	Αμετάβλητα	Αμετάβλητα	Ουσιαστικά αμετάβλητα	Χαλαρότερα
Ζήτηση δανείων				
Επιχειρήσεις	Αύξηση	Αύξηση	Αύξηση	Αύξηση
Νοικοκυριά				
- Στεγαστικά Δάνεια	Αύξηση	Αύξηση	Αύξηση	Αύξηση
- Καταναλωτικά και λοιπά Δάνεια	Αύξηση	Αύξηση	Αύξηση	Αύξηση

Πηγή: ΚΤΚ, ΕΚΤ(SDW)

Σημείωση: Τα πιο πάνω αποτελέσματα καταγράφουν τις μεταβολές στα κριτήρια χορήγησης και στη ζήτηση δανείων που σημειώθηκαν τους τελευταίους τρεις μήνες (στην περίπτωση αυτή το τρίτο τρίμηνο του 2018), καθώς και τις μεταβολές που αναμένεται να σημειωθούν για τους επόμενους τρεις μήνες (δηλαδή το τέταρτο τρίμηνο του 2018). Για την ανάλυση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας χρησιμοποιείται ο δείκτης διάχυσης (diffusion index).

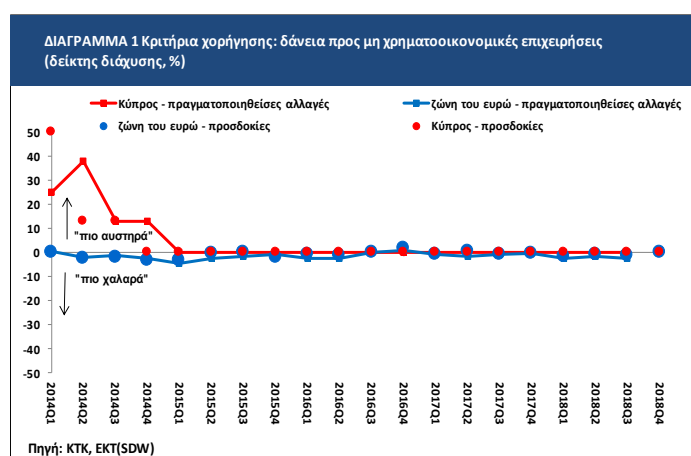
Δάνεια και πιστωτικά όρια προς επιχειρήσεις

Προσφορά: Κριτήρια για τη χορήγηση δανείων ή πιστωτικών ορίων προς επιχειρήσεις

Το **Διάγραμμα 1** παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνας σε σχέση με τα κριτήρια των τραπεζών για

¹ Λεπτομερέστερη ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας τραπεζικών χορηγήσεων για τη ζώνη του ευρώ είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα <http://www.ecb.int/stats/money/surveys/lend/html/index.en.html>

χορήγηση δανείων και πιστωτικών διευκολύνσεων προς τις επιχειρήσεις, καθώς και τις προσδοκίες των τραπεζών, τόσο για την Κύπρο όσο και για τη ζώνη του ευρώ. Αναλυτικά, στην Κύπρο τα κριτήρια για τη χορήγηση δανείων προς επιχειρήσεις παρέμειναν αμετάβλητα κατά το τρίτο τρίμηνο του 2018, όπως αναμενόταν με βάση και τις προσδοκίες των τραπεζών το προηγούμενο τρίμηνο. Σημειώνεται ότι τα εν λόγω κριτήρια γίνονταν αυστηρότερα από το πρώτο τρίμηνο του 2011 μέχρι και το τέταρτο τρίμηνο του 2014, ενώ από το πρώτο τρίμηνο του 2015 παραμένουν αμετάβλητα.

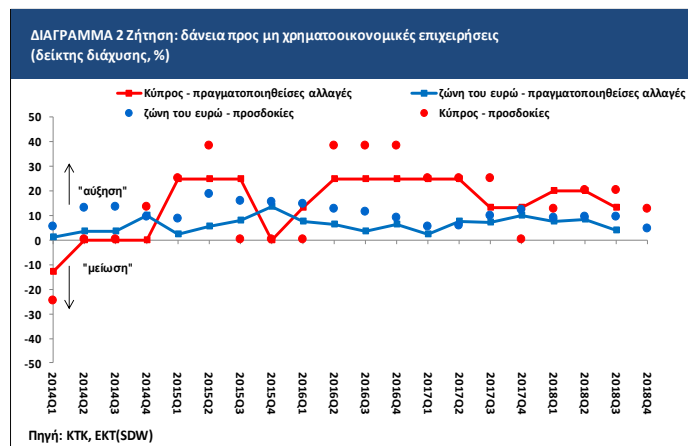
Όσον αφορά τους παράγοντες που σχετίζονται με τα κριτήρια χορήγησης δανείων προς επιχειρήσεις, αυτοί παρέμειναν αμετάβλητοι (βλ. **Παράρτημα 1Α**).

Σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις χορήγησης δανείων ή πιστωτικών ορίων προς επιχειρήσεις, οι συνολικοί όροι εφαρμογής παρέμειναν αμετάβλητοι σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Εντούτοις, σημειώνεται ότι το μέγεθος δανείου ή πιστωτικού ορίου, έγινε ως ένα βαθμό πιο χαλαρό λόγω κυρίως της άσκησης πιέσεων από τον ανταγωνισμό. (**Παράρτημα 1Β**).

Οι τράπεζες στην Κύπρο αναμένουν ότι το τέταρτο τρίμηνο του 2018 τα κριτήρια χορήγησης δανείων προς επιχειρήσεις θα παραμείνουν αμετάβλητα. Στη ζώνη του ευρώ, τα αντίστοιχα κριτήρια προς επιχειρήσεις αναμένεται να γίνουν χαλαρότερα.

Ζήτηση για δάνεια ή πιστωτικά όρια προς επιχειρήσεις

Η καθαρή ζήτηση για δάνεια από επιχειρήσεις στην Κύπρο συνεχίζει να καταγράφει σε γενικές γραμμές αύξηση από το πρώτο τρίμηνο του 2015 σε συνάρτηση με το συνεχιζόμενο ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον και το θετικό επενδυτικό κλίμα (**Διάγραμμα 2**).

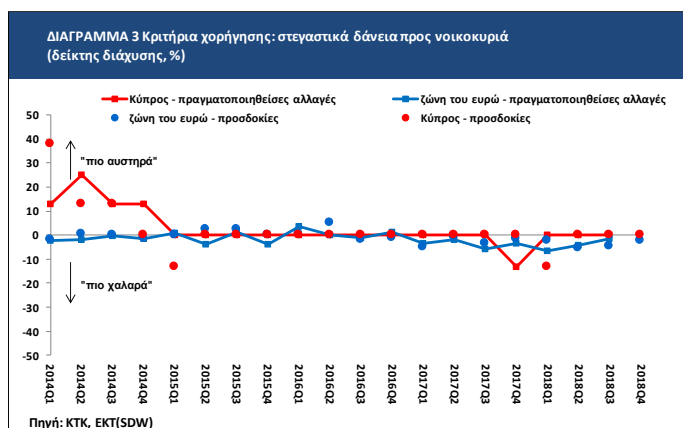
Η μείωση του γενικού επιπέδου επιτοκίων, τα δάνεια από άλλα τραπεζικά ιδρύματα και η ανάγκη αύξησης των αποθεμάτων και κεφαλαίων κίνησης συνέχισαν να επηρεάζουν την αύξηση της καθαρής ζήτησης το τρίτο τρίμηνο του 2018. Αντίθετα, η ανάγκη αναδιάρθρωσης χρέους παύει να έχει ρόλο αυτό το τρίμηνο σε σύγκριση με το τι ίσχυε τα προηγούμενα τρίμηνα, καταδεικνύοντας ότι η αύξηση στη ζήτηση ενδέχεται να αφορά πλέον νέα δάνεια τα οποία διοχετεύονται σε παραγωγικούς σκοπούς. Οι υπόλοιποι παράγοντες παρέμειναν αμετάβλητοι (βλ. **Παράρτημα 1Γ**).

Όσον αφορά το τέταρτο τρίμηνο του 2018, οι τράπεζες στην Κύπρο αναμένουν ότι η καθαρή ζήτηση δανείων από επιχειρήσεις θα καταγράψει περαιτέρω αύξηση, όπως και στο προηγούμενο τρίμηνο. Αύξηση στην καθαρή ζήτηση δανείων από επιχειρήσεις αναμένεται και στη ζώνη του ευρώ, σε ελαφρώς μεγαλύτερο βαθμό από το προηγούμενο τρίμηνο.

Δάνεια προς νοικοκυριά

Προσφορά: Κριτήρια για τη χορήγηση στεγαστικών δανείων προς νοικοκυριά

Τα κριτήρια χορήγησης στεγαστικών δανείων προς νοικοκυριά στην Κύπρο γίνονταν αυστηρότερα από το τρίτο τρίμηνο του 2011 μέχρι και το τέταρτο τρίμηνο του 2014. Από το πρώτο τρίμηνο του 2015 μέχρι και το τρίτο τρίμηνο του 2018, τα συγκεκριμένα κριτήρια παραμένουν αμετάβλητα (με μοναδική εξαίρεση το τέταρτο τρίμηνο του 2017) (Διάγραμμα 3).

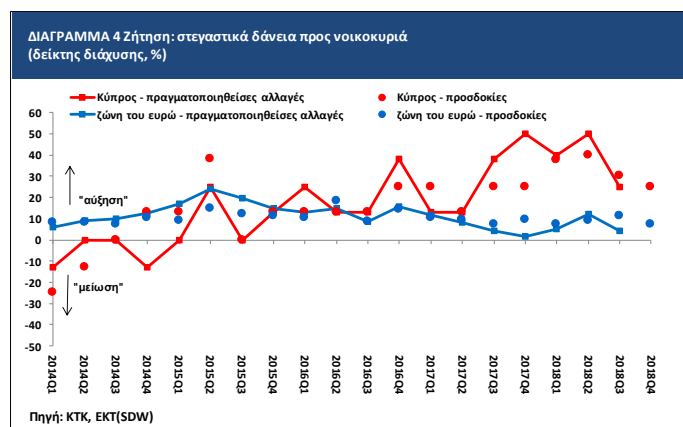
Όλοι οι παράγοντες που σχετίζονται με τα κριτήρια χορήγησης στεγαστικών δανείων προς νοικοκυριά παρέμειναν αμετάβλητοι (βλ. **Παράρτημα 2Α**).

Ταυτόχρονα, οι συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης στεγαστικών δανείων προς νοικοκυριά παρέμειναν αμετάβλητοι (**Παράρτημα 2Β**).

Όσον αφορά τις προσδοκίες των τραπεζών για το τέταρτο τρίμηνο του 2018, τα κριτήρια χορήγησης στεγαστικών δανείων αναμένεται να παραμείνουν αμετάβλητα στην Κύπρο, ενώ στη ζώνη του ευρώ αναμένεται να γίνουν ελαφρώς χαλαρότερα.

Ζήτηση για στεγαστικά δάνεια από νοικοκυριά

Μετά την κρίση του 2013, η ζήτηση για στεγαστικά δάνεια καταγράφει συνεχόμενες αυξήσεις (Διάγραμμα 4). Η αύξηση που καταγράφηκε το τρίτο τρίμηνο του 2018 ήταν ελαφρώς μικρότερη από ότι αναμενόταν από τις τράπεζες το προηγούμενο τρίμηνο, αλλά και χαμηλότερη από την αύξηση που καταγράφηκε το προηγούμενο τρίμηνο.

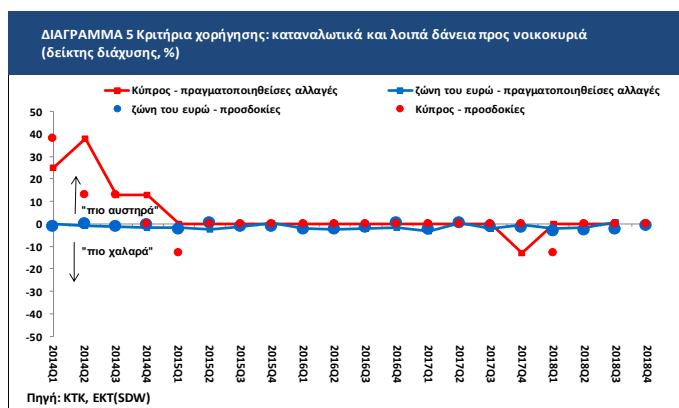

Οι κύριοι παράγοντες που συνέβαλαν στην αύξηση της καθαρής ζήτησης για στεγαστικά δάνεια από νοικοκυριά ήταν, όπως και το προηγούμενο τρίμηνο, η συνεχής αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, η μείωση του γενικού επιπέδου επιτοκίων και οι καλύτερες προοπτικές της αγοράς κατοικιών (βλ. **Παράρτημα 2Γ**). Επιπλέον, η αναδιάρθρωση και αναδιαπραγμάτευση χρέους και η μειωμένη εσωτερική χρηματοδότηση από αποταμιεύσεις είχαν επίσης θετική επίδραση στην αύξηση της ζήτησης στεγαστικών δανείων. Σε γενικές γραμμές, η συνεχιζόμενη οικονομική ανάπτυξη, η συνεπακόλουθη αύξηση στην εργοδότηση και η μικρή αύξηση στους μισθούς φαίνεται να συνεχίζουν να στηρίζουν την αύξηση στις επενδύσεις για στεγαστικούς σκοπούς.

Το τέταρτο τρίμηνο του 2018 τόσο οι τράπεζες στην Κύπρο όσο και στη ζώνη του ευρώ αναμένουν περαιτέρω αύξηση στην καθαρή ζήτηση για στεγαστικά δάνεια από νοικοκυριά.

Προσφορά: Κριτήρια για τη χορήγηση καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά

Όπως και στην περίπτωση χορήγησης δανείων προς νοικοκυριά για στεγαστικούς σκοπούς, τα κριτήρια χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων στην Κύπρο παρέμειναν αμετάβλητα κατά το τρίτο τρίμηνο του 2018 (Διάγραμμα 5), όπως αναμενόταν με βάση και τις προσδοκίες των τραπεζών το προηγούμενο τρίμηνο.

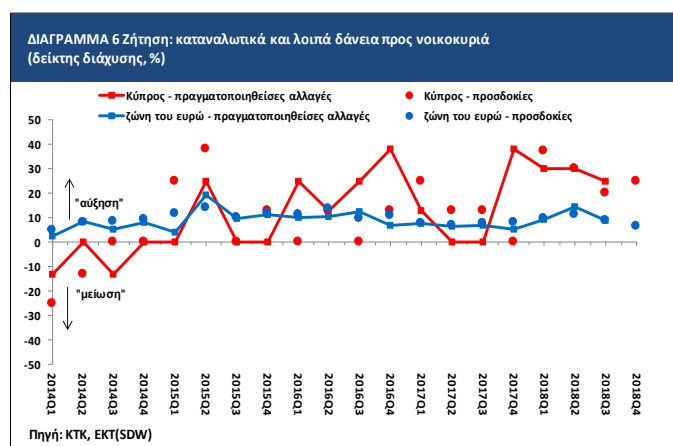
Όλοι οι παράγοντες που σχετίζονται με τα κριτήρια χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά παρέμειναν αμετάβλητοι (βλ. Παράρτημα 3Α).

Οι συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων παρέμειναν επίσης αμετάβλητοι (Παράρτημα 3Β).

Οι τράπεζες στην Κύπρο αναμένουν ότι τα κριτήρια χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων θα παραμείνουν αμετάβλητα το τέταρτο τρίμηνο του 2018. Στη ζώνη του ευρώ, τα αντίστοιχα κριτήρια προς νοικοκυριά αναμένεται να γίνουν χαλαρότερα.

Ζήτηση για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια από νοικοκυριά

Η καθαρή ζήτηση καταναλωτικών και λοιπών δανείων από νοικοκυριά στην Κύπρο κατέγραψε αύξηση κατά το τρίτο τρίμηνο του 2018, σε ελαφρώς μεγαλύτερο βαθμό από ότι αναμενόταν από τις τράπεζες το προηγούμενο τρίμηνο (Διάγραμμα 6). Σημειώνεται όμως η επιβράδυνση στην αύξηση που καταγράφεται από την αρχή του 2018.

Οι παράγοντες που συνέβαλαν στην αύξηση της καθαρής ζήτησης για αυτή την κατηγορία δανείων, ήταν η μείωση του γενικού επιπέδου επιτοκίων, οι αυξημένες δαπάνες για αγορά διαρκών καταναλωτικών αγαθών, η αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών καθώς και η μειωμένη εσωτερική χρηματοδότηση από αποταμιεύσεις (βλ. Παράρτημα 3Γ).

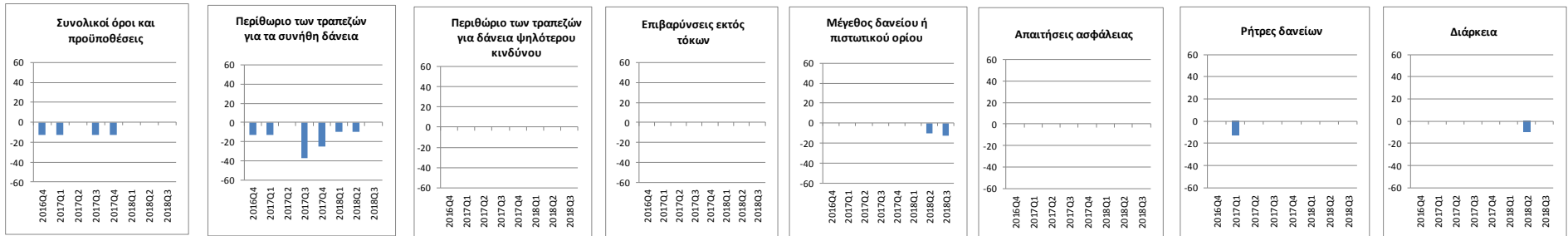
Όσον αφορά τις προσδοκίες για το τέταρτο τρίμηνο του 2018, η καθαρή ζήτηση των καταναλωτικών και λοιπών δανείων από νοικοκυριά στην Κύπρο και στη ζώνη του ευρώ αναμένεται να καταγράψει περαιτέρω αύξηση.

Παράρτημα 1. Δάνεια ή πιστωτικά όρια προς επιχειρήσεις από NXI στην Κύπρο (δείκτης διάχυσης)

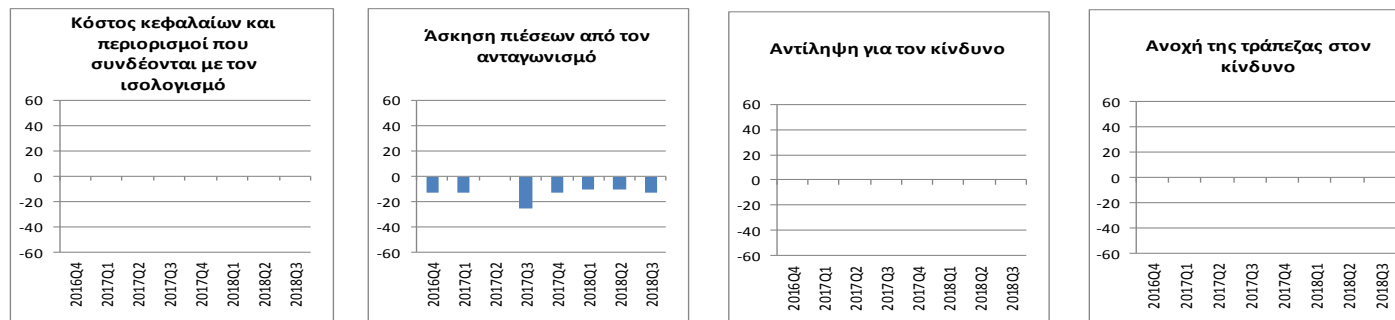
(Α) Προσφορά - Κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τα κριτήρια των τραπεζών για τη χορήγηση δανείων ή πιστωτικών ορίων προς επιχειρήσεις

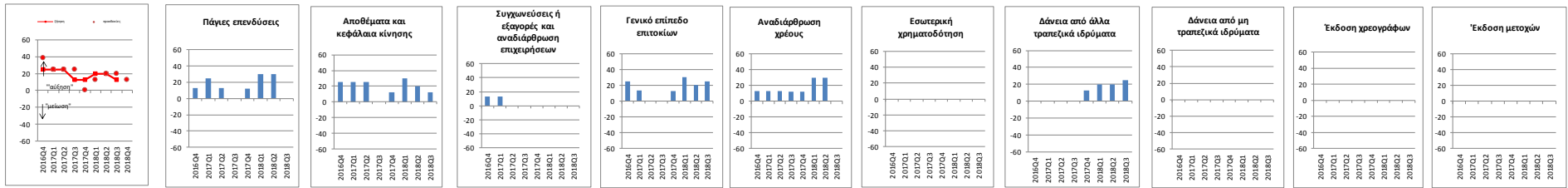
(Β) Προσφορά - Όροι εφαρμογής για τη χορήγηση δανείων ή πιστωτικών ορίων προς επιχειρήσεις

Κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τους όρους εφαρμογής για τη χορήγηση δανείων ή πιστωτικών ορίων προς επιχειρήσεις

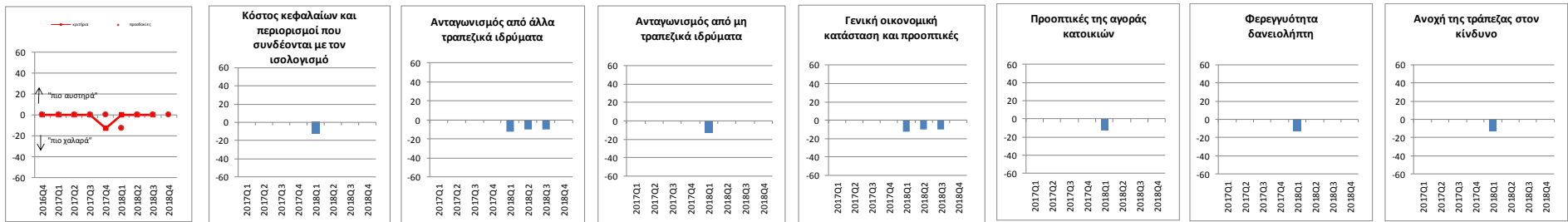
(Γ) Ζήτηση - Κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη ζήτηση για δάνεια ή πιστωτικά όρια προς επιχειρήσεις

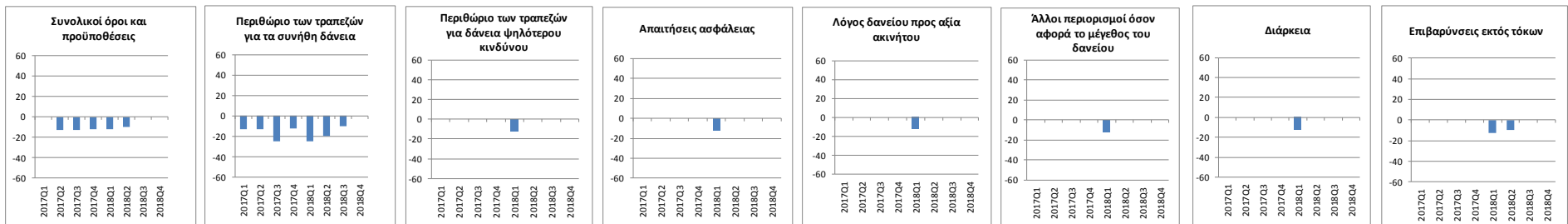
Σημείωση: στις περιπτώσεις που δεν διακρίνονται ιστογράμματα ο δείκτης διάχυσης είναι στο 0 για το συγκεκριμένο τρίμηνο και μπορεί να υποδηλοι (1) ότι δεν σημειώθηκε μεταβολή από το προηγούμενο τρίμηνο, (2) ότι οι απαντήσεις των τραπεζών αντισταθμίζονται μεταξύ τους ή (3) ότι για τη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διατίθενται στοιχεία.

Παράρτημα 2. Στεγαστικά δάνεια προς νοικοκυριά από NXI στην Κύπρο (δείκτης διάχυσης)

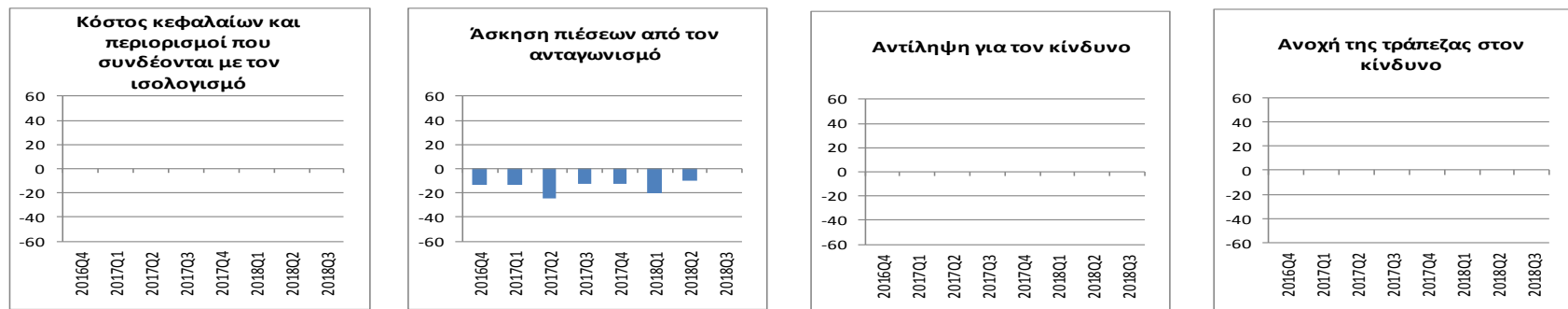
(Α) Προσφορά - Κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τα κριτήρια των τραπεζών για τη χορήγηση στεγαστικών δανείων προς νοικοκυριά

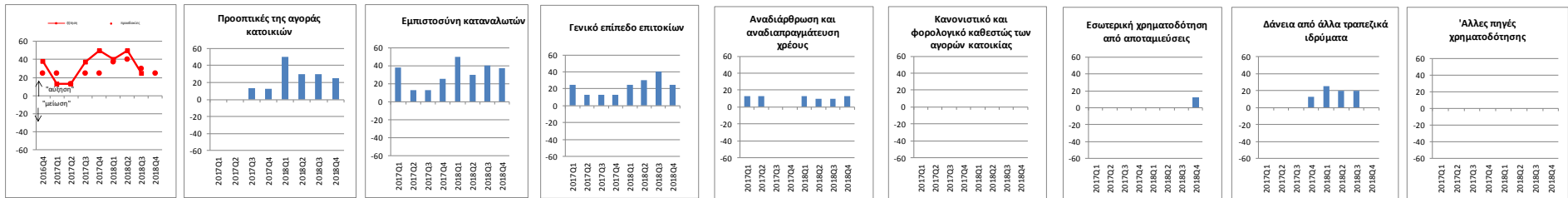
(Β) Προσφορά - Όροι εφαρμογής για τη χορήγηση στεγαστικών δανείων προς νοικοκυριά

Κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τους όρους εφαρμογής για τη χορήγηση στεγαστικών δανείων ή πιστωτικών ορίων προς νοικοκυριά

(Γ) Ζήτηση - Κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη ζήτηση για στεγαστικά δάνεια προς νοικοκυριά

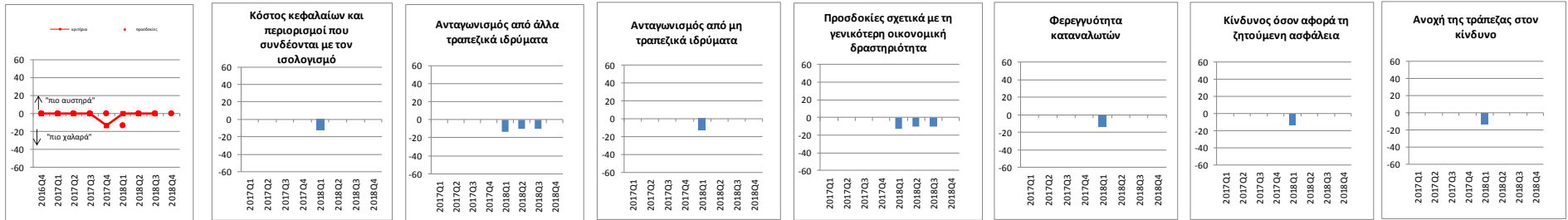

Σημείωση: στις περιπτώσεις που δεν διακρίνονται ιστογράμματα ο δείκτης διάχυσης είναι στο 0 για το συγκεκριμένο τρίμηνο και μπορεί να υποδηλοί (1) ότι δεν σημειώθηκε μεταβολή από το προηγούμενο τρίμηνο, (2) ότι οι απαντήσεις των τραπεζών αντισταθμίζονται μεταξύ τους ή (3) ότι για τη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διατίθενται στοιχεία.

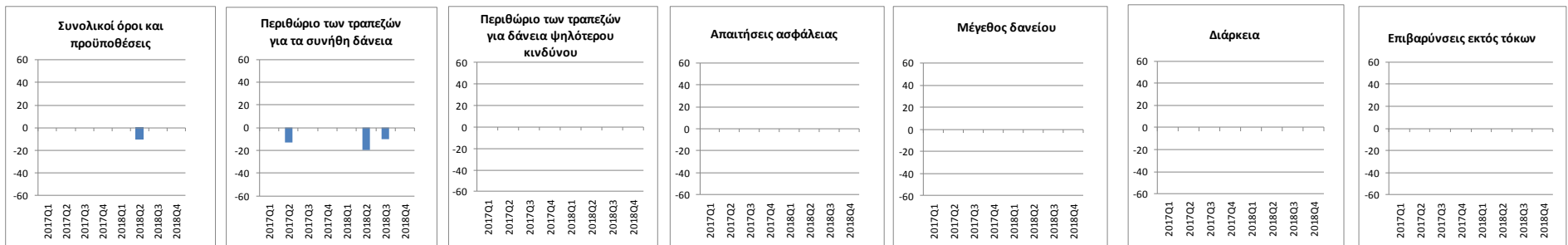

Παράρτημα 3. Καταναλωτικά και λοιπά δάνεια προς νοικοκυριά από ΝΧΙ στην Κύπρο (δείκτης διάχυσης)

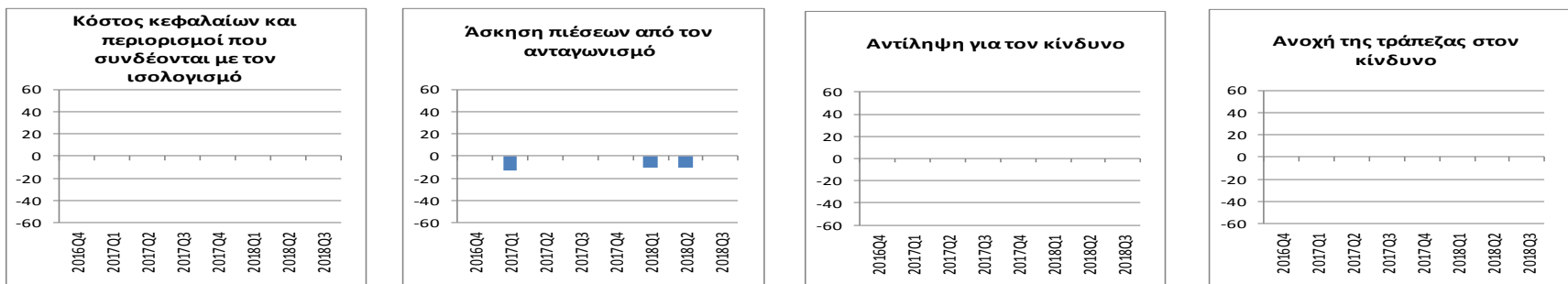
(Α) Προσφορά - Κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τα κριτήρια των τραπεζών για τη χορήγηση καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά

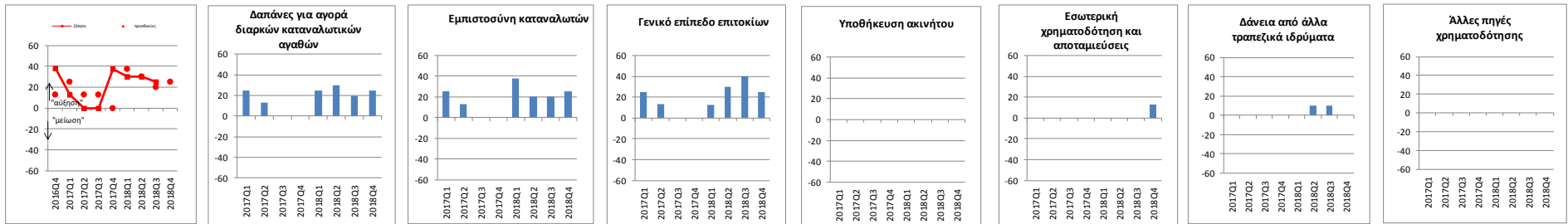
(Β) Προσφορά - Όροι εφαρμογής για τη χορήγηση καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά

Κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τους όρους εφαρμογής για τη χορήγηση καταναλωτικών και λοιπών δανείων ή πιστωτικών ορίων προς νοικοκυριά

(Γ) Ζήτηση - Κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη ζήτηση για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια προς νοικοκυριά

Σημείωση: στις περιπτώσεις που δεν διακρίνονται ιστογράμματα ο δείκτης διάχυσης είναι στο 0 για το συγκεκριμένο τρίμηνο και μπορεί να υποδηλοί (1) ότι δεν σημειώθηκε μεταβολή από το προηγούμενο τρίμηνο, (2) ότι οι απαντήσεις των τραπεζών αντισταθμίζονται μεταξύ τους ή (3) ότι για τη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διατίθενται στοιχεία.

Σημειώσεις:

Η Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων αποτελεί μια ποιοτική έρευνα για τις τραπεζικές χορηγήσεις στη ζώνη του ευρώ και βασικός της στόχος είναι η βελτίωση της πληροφόρησης για τις συνθήκες χρηματοδότησης στη ζώνη του ευρώ. Το ερωτηματολόγιο της έρευνας απευθύνεται σε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα των τραπεζών της κάθε χώρας της ζώνης του ευρώ και καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων για το δανεισμό στις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Για παράδειγμα, περιλαμβάνει ερωτήσεις που αφορούν τα κριτήρια για την έγκριση των δανείων, τους όρους και τις προϋποθέσεις χορήγησης πιστώσεων καθώς και την αξιολόγηση των τραπεζών για τις συνθήκες που επηρεάζουν τη ζήτηση των δανείων. Περαιτέρω πληροφορίες θα βρείτε στην περιγραφή της μεθοδολογίας της εν λόγω έρευνας:

https://www.centralbank.cy/images/media/pdf_el/Methodology_100210.pdf

Σημειώνεται ότι από τον Απρίλιο 2015 το ερωτηματολόγιο της Έρευνας Τραπεζικών Χορηγήσεων έχει εμπλουτιστεί με επιπρόσθετες ερωτήσεις.

Τα αποτελέσματα της Έρευνας Τραπεζικών Χορηγήσεων, η οποία διεξήχθη τον Οκτώβριο του 2018, αναφέρονται στις αλλαγές που σημειώθηκαν το τρίτο τρίμηνο του 2018 σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο και στις προσδοκίες των τραπεζών για το τέταρτο τρίμηνο του 2018 όσον αφορά τα κριτήρια χορήγησης και τη ζήτηση δανείων ή πιστωτικών ορίων σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά¹.

Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα της έρευνας βασίζονται στις απαντήσεις των τραπεζών που συμμετέχουν στην εν λόγω έρευνα και εκφράζουν τη δική τους αντίληψη για τη χρηματοδοτική αγορά. Τα αποτελέσματα δεν αντιπροσωπεύουν εκτιμήσεις ή συμπεράσματα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

1. Τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας για την Κύπρο δεν είναι σταθμισμένα ως προς το μερίδιο αγοράς της κάθε τράπεζας που λαμβάνει μέρος στην έρευνα, επομένως οι απαντήσεις όλων των συμμετεχόντων έχουν την ίδια βαρύτητα. Η έρευνα καλύπτει περίπου το 90% της αγοράς χορηγήσεων στην Κύπρο που δίνονται σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ. Για την ανάλυση των συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων της Κύπρου και της ζώνης του ευρώ χρησιμοποιείται ο δείκτης διάχυσης (diffusion index). Σημειώνεται ότι ο δείκτης διάχυσης στο 0 μπορεί να υποδηλοί (α) ότι δεν σημειώθηκε μεταβολή από το προηγούμενο τρίμηνο (β) ότι οι απαντήσεις των τραπεζών αντισταθμίζονται μεταξύ τους ή (γ) ότι για τη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διατίθενται στοιχεία.